

AALBORG UNIVERSITET

Semesterplan for BA-sidefag 2025

Bacheloruddannelsen i Psykologi

19.12.2024

Indholdsfortegnelse

SEMESTERBESKRIVELSE FOR UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET	2
PERSONLIGHEDSPSYKOLOGI	4
SUNDHEDSPSYKOLOGI.....	22
INTRODUKTION TIL PSYKOLOGISK FORSKNINGSMETODOLOGI.....	37
FORMIDLING AF PSYKOLOGISK VIDEN	45

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Dato:

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning 2022: <https://studieordninger.aau.dk/2024/44/4911>

se §18 for den specifikke kursus/modulbeskrivelse

Semesterets temaramme

Uddannelsens 6. semester er centreret omkring 4 moduler på i alt 30 ECTS-point. Semesteret giver den studerende adgang til de centrale og klassiske teorier af Personlighed og Sundhedspsykologi. Desuden opbygges der kompetencer i forhold til psykologisk forskningsmetodologi. Endeligt består semesteret af et kursus i Formidling af psykologisk viden.

Semesterets organisering og forløb

Kursets moduler er placeret med skiftende intensitet, semestret igennem.

Evaluerings udgør et vigtigt element i den kontinuerlige uddannelsesudvikling og kvalitetssikring. Der afholdes derfor mundtlig midtvejsevaluering og slutevaluering. Feedbacken indgår i ankerlærerens samlede semester-rapport, som diskuteres blandt studenterrepræsentanter og undervisere samt i studienævnet.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer:

Paula Cavada Hrepich (PAH), pcavadah@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Personlighedpsykologi:

Rasmus Hoffmann Birk (RB), rbirk@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Sundhedspsykologi:

Mette Kold (MK), mkoj@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi:

Jaan Valsiner (JV), jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK), nik@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Formidling af psykologisk viden:

Svend Brinkmann (SB), svendb@ikp.aau.dk

Sekretariatsdækning

Skemalægger: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikp.aau.dk

Eksamensadministration af BA, BA-sidefag & KA-sidefag: Bjørn Dan Andersen,
bda@ikp.aau.dk

Praktikadministration: Christina Gertsen, chge@ikp.aau.dk

Rekvisitionsbudget: Lis Kragh, lis@ikp.aau.dk

Evaluering: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikp.aau.dk

Uddannelseskoordinator/Studienævnssekretær: Andrea Dosenrode, ad@ikp.aau.dk

Dispensations- og meritansøgninger sendes til: Psyk-disp-merit@ikp.aau.dk

PERSONLIGHEDSPSYKOLOGI

Personlighedspsykologi

Personality Psychology

ECTS 10

STADS-kode: HEA660017L

Placering

6. Semester

Modulansvarlig

Rasmus H. Birk, rbirk@ikp.aau.dk

Undervisere

Alfred Sköld, alfred@ikp.aau.dk

Casper Feilberg, feilberg@ikp.aau.dk

Ane Søndergaard Thomsen, anest@ikp.aau.dk

Rasmus H. Birk, rbirk@ikp.aau.dk

Carsten Rønn, sorbus@ikp.aau.dk

Lennart Kiel, lennartkiel@ikp.aau.dk

Sebastian Tobias-Renstrøm, str@ikp.aau.dk

Type og sprog

Kursusmodul

Dansk

Mål

Den studerende skal gennem modulet kunne demonstrere:

Viden

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere viden om og forståelse af

- centrale og klassiske teorier om menneskets personlighedsdannelse, samt metoder til undersøgelse af personligheden
- videnskabelige psykologiske begreber vedrørende personlighed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for personlighedspsykologi

Færdigheder

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere færdigheder i

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det personlighedspsykologiske område
- at anvende metode, design og resultater inden for den personlighedspsykologiske forskning
- at vurdere relevante tilgange til undersøgelse af personligheden, herunder observation, interview og test og

- at formidle personlighedspsykologiske problemstillinger i psykologfaglige sammenhænge

Kompetencer

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere kompetencer til

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere personlighedspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af personlighedspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om personlighed til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger
- selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats og fordelingen fremstilles skematisk nedenfor. Undervisningen i personlighedspsykologi foretages som auditorie-forelæsninger for alle studerende, samt via seminarhold.

Aktivitet	Timer
13 forelæsninger á 2 timer, 3 forelæsninger á 4 timer	38
10 Seminargange á 2 timer	20
Læsning og forberedelse	175
Eksamen	37
<i>I alt</i>	<i>270 timer</i>

Præsentation af teori, metode og praksis i forhold personlighedspsykologi rummer tilsammen kursets pensum på ca. 1000 sider.

Antal forelæsninger: Faget består af 16 forelæsninger. Den første og den sidste forelæsning fungerer hhv. som introduktion og afslutning, mens de mellemliggende forelæsninger introducerer og diskuterer personlighedspsykologiske teorier og metoder. Udover de 16 forelæsninger er der mulighed for at deltage på et seminarhold, hvor der lægges vægt på aktive diskussioner og kritiske refleksioner over personlighedspsykologi, pensum til faget mv.

Antal seminargange: 10

Modulaktiviteter

Kursusgang	Varighed	Titel	Ansvarlig
1. Forelæsning	2x45 min.	Introduktion til personligheds-psykologi	Rasmus Birk
2. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytiske grundbegreber	Alfred Sköld
1. seminar	2 x45 min	Første seminar	Rasmus Birk
3. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytisk personlighedsstruktur	Alfred Sköld
4. Forelæsning	2x45 min.	Objekt-relationsteoretiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
2. seminar	2x45 min.	Andet seminar	
5. Forelæsning	2x45 min.	Klassisk og radikal behaviorisme	Rasmus Birk
3. seminar	2x45 min.	Seminar om behaviorisme	Rasmus Birk
6. Forelæsning	2x45 min.	Humanistiske og eksistentiel-humanistiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
7. Forelæsning	2x45 min.	Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
4. seminar	2x45 min.	Tredje seminar	
8. Forelæsning	2x45 min.	Kritisk psykologi	Sebastian Tobias-Renstrøm
9. Forelæsning	4x45 min.	Kognitive aspekter af personligheden	Carsten Rønn
5. Seminar	2x45 min	Seminar om kognitive aspekter af personligheden	Carsten Rønn
10. Forelæsning	2x45 min.	Socialkognitive perspektiver på personligheden	Carsten Rønn
6. seminar	2x45 min.	Seminar bl.a. om socialkognitive perspektiver på personligheden	Carsten Rønn
11. Forelæsning	4x45 min.	Trækteori	Ane Søndergaard Thomsen
7. seminar	2x45 min.	Seminar om trækteori	Ane Søndergaard Thomsen
12. Forelæsning	4x45 min.	Biologiske aspekter af personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
8. seminar	2x45 min.	Seminar om biologiske aspekter af personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
13. Forelæsning	2x45 min.	Narrativ Identitet og socialkonstruktionisme	Lennart Kiel
14. Forelæsning	2x45 min.	Dynamiske perspektiver på personlighed	Lennart Kiel
9. Seminar	2x45 min.	Seminar om dynamiske perspektiver på personligheden	Lennart Kiel
15. Forelæsning	2x45 min.	Tværkulturelle perspektiver på personligheden	Ane Søndergaard Thomsen
10. seminar	2x45 min.	Opsummerende seminar	Rasmus Birk
16. Forelæsning	2x45 min.	Opsummering og afrunding	Rasmus Birk

Eksamen

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Opgaven skal være mellem 7-10 normalsider. Bedømmes på 7-trinsskalaen. Der tilbydes individuel mundtlig feedback til den studerende efter resultatet af eksamen foreligger.

Tilladte hjælpemidler: Med visse hjælpemidler:

- De studerendes noter
- Pensum
- Andet fagligt litteratur.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion til personlighedspsykologi

2 timer v/ Rasmus Birk

Denne forelæsning vil fungere som en overordnet introduktion til kurset i personlighedspsykologi (herunder information om læringsmål, kursets opbygning, samt eksamen). Jeg vil tillige give en kort introduktion til hvad personlighedspsykologi er, og en række centrale tema-tikker og spørgsmål i faget.

Forelæsningens pensum:

- Køppe, S. & Dammeyer, J. (2014). Introduktion til personlighedspsykologi. In S. Køppe og J. Dammeyer (Eds.), *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet* (pp. 11-24). Hans Reitzels Forlag. [13 s.]
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (pp. 3–39). Academic Press. [29 s.] <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/B9780121346454500020>
- McAdams, D.P. (2009). Chapter 1. Studying the person. In *The person. An introduction to the science of personality psychology* (5th ed., pp.2-26). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons [25 s.]

2. Forelæsning: Psykoanalytiske grundbegreber

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning gives en indføring i metapsykologien og de psykoanalytiske grundbegreber med udgangspunkt Gammelgaard (2014) og en af Freuds (1933) mest kendte forelæsninger. I forlængelse af Kopernikus og Darwin, udgør Freuds tanker om psyken, den tredje store krænkelser af tanken om en form for menneskelig ophøjethed. Ifølge psykoanalysen er bevidstheden ikke centrum for psyken, som derimod er konstitueret af en række dele, der befinder sig i konstant konflikt med hinanden. Meget af vores psykiske liv er ubevidst, og den psykoanalytiske behandlingsmetode og tilhørende begrebsapparat, er et forsøg på at forstå disse dunkle sider af mennesket. Ricoeur (2016) omhandler overordnede videnskabs-teoretiske aspekter af psykoanalytisk tænkning og praksis med specifikt fokus på sandhedsbegrebet

Forelæsningens pensum

- Freud, S. (1933). *Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestanddele*. s. 50-67 [17 s.]
- Gammelgaard, J. (2014). Klassisk psykoanalyse, ego-psykologi og selv-psykologi. I: *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet* (Køppe, S. & Dammeyer, J., red.), s. 149-180. Kbh: Hans Reitzels Forlag. [28 s.]
- Ricoeur, P. (1977). The question of proof in Freud's psychoanalytical writings. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 25(4), 835-872. <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/10.1177/000306517702500404> [31 s.]

3. Forelæsning: Psykoanalytisk personlighedsstruktur

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning fokuserer vi nærmere på den psykoanalytiske forståelse af personligheden. Hvordan bliver vi til de mennesker vi er? Hvad kan psykoanalysen lære os om den måde hvorpå psyken er struktureret? Til hvilken grad er vores tidlige erfaringer styrende for hvordan vi lever vores liv i voksen alder? Med udgangspunkt i McWilliams (2014, kap. 3) og den grundlæggende psykoanalytiske tanke om, at det afvigende og patologiske kan lære os noget om den generelle psykiske konstitution, undersøger vi det neurotisk-borderline-psykotiske personlighedsspektraet. McWilliams (2014, kap. 5 & 6) omhandler psykens primære og sekundære forsvarsprocesser – de mere eller mindre hensigtsmæssige måder, hvorpå vi processerer og håndterer indre og ydre stimuli.

Forelæsningens pensum

- Zeuthen, K. & Køppe, S. (2014). Nyere psykoanalytiske teorier. I: *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet* (Køppe, S. & Dammeyer, J., red.), s. 181-208. Kbh: Hans Reitzels Forlag. [25 s.]
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. Chapter 3, 5 & 6, s. 43-68; 100-151. London: The Guilford Press. [63 s.] **(Tilgængelig via AUB + PDF)**

4. Forelæsning: Objektrelationsteoretiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

I denne forelæsning introduceres objektrelations-teoretiske forståelser af personligheden og dens livslange dannelse, med vægt på Melanie Klein og Wilfred Bions arbejder. Der fokuseres på sammenhængen mellem barndom (præ-ødipale temaer) og voksenlivet (ødipale temaer), og særligt udvikling af tænkning.

Teksterne rummer krævende fagbegreber, men forelæsningen vil redegøre for disse og deres anvendelighed til at forstå personligheden hos den unge og voksne. De *præ-ødipale* tematikker har at gøre med barnets tidlige relation til mor og far, som er kendetegnet ved et udifferentieret liv og en gradvis opbyggelse af egen selvfølelse, og oplevelsen af stærke følelser såsom destruktiv misundelse (jeg vil ha', og du må ikke få!) mv. De senere *ødipale* tematikker handler om processerne med at skabe relationer til andre på et mere modent og differentieret grundlag, med fornemmelse for sig selv, og med omtanke for andre samt evnen til modne kærlighedsrelationer. Den unge voksnes tematikker eksemplificeres. Den nye tid kræver håndtering af nye erkendelser, såsom at man ikke er verdens centrum, at man er adskilt fra mor og far og betydningsfulde andre og dog afhængig af dem, at man kan gøre andre ondt (især dem man elsker højest) og mærke stærke (destruktive) følelser

og motiver såsom jalousi (ikke længere ren misundelse), ønsker om at konkurrere og at opnå anerkendelse.

Anbefalet læserækkefølge: Hindle & Vaciago (1999), Miller (1999), Gullestad & Killingmo (2007), Igra (1993).

Forelæsningens pensum:

- Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (pp. 29-66). Akademisk Forlag. [35 s.]
- Hindle, D., & Vaciago, S. M. (Eds.). (1999). *Personality development: A psychoanalytic perspective*. Introduction (pp. 1-12). Taylor & Francis Group. [8 s.] https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n4l1aj/alma9920786568405762
- Igra, L. (1993). *Objektrelationer og psykoterapi*. Introduktion til Melanie Klient. Uddrag: Indledning (13-14), Melanie Klein (33-44), Psykiske strukturer (99-104). Hans Reitzels Forlag. [22 s.]
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. Vaciago (Eds.), *Personality development: A psychoanalytic perspective* (pp. 138-157). Taylor & Francis Group. [18 s.] https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n4l1aj/alma9920786568405762

5. Forelæsning: Behavioristiske aspekter af personligheden

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning introduceres der til behaviorismen, som i det 20. Århundrede var en væsentlig tradition i psykologien. Behaviorismens betydning for vores forståelse af 'personligheden' introduceres og diskuteres, med fokus på John B. Watson og B. F. Skinner.

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). Part IV. The Behaviorist Perspective. (Chapter 14) B. F. Skinner. Radical Behaviorism. In *An introduction to theories of personality*. (7th ed., pp. 287-315). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [29 s.]
- Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press [Kapitel 5, "Operant Behavior", pp.59-90] [31 s.]
- Skinner, B.F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American Psychologist*, 45(11), 1206-1210 [5 s.] <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/amp/45/11/1206.pdf>

6. forelæsning: Humanistiske og eksistentiel-humanistiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

Inden for den amerikanske personlighedspsykologi udgjorde humanistisk psykologi 'the third force in psychology' efter psykoanalysen og behaviorismen, og dermed et nyt paradigme. Forelæsningen fokuserer især på Rogers banebrydende arbejde med at udmejsle ikke alene

en ny forståelse af personligheden, men også en metodemæssigt bredere tilgang til udviklingen af viden om mennesket, især via kvalitative metoder såsom interview.

Selvom de eksistentielle rødder stammer fra europæiske og kontinentale traditioner, har eksistentielle perspektiver fundet stor interesse fra amerikanske psykologer og forskere, og det har ført til skabelsen af en eksistentiel-humanistisk tradition via eksponenter som Rollo May og Irvin D. Yalom, som begge finder stor inspiration i psykoanalysen. Særligt Yaloms eksistentielle forståelse af mennesket præsenteres og diskuteres.

Anbefalet læserækkefølge: Ewen (2014 – ch. 9), Rogers (1992), Yalom (1980), Outhwaite (1997).

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*. Carl R. Rogers. Self-Actualization Theory (Chapter 9). (7th ed., pp. 183-199). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [16 s.].
- Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, pp. 35-36). Hans Reitzels Forlag, København. [2 s.]
- Rogers, C. R. (1992 [1957]). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 827–832. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1037/0022-006X.60.6.827> [7 s.] https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_crossref_primary_10_1037_0022_006X_60_6_827
- Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), pp. 3–26 New York: Basic Books [23 s.]

7. Forelæsning: Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden 2 timer v/ Casper Feilberg

Denne forelæsning præsenterer et eksistentielt og fænomenologisk perspektiv på personligheden, med udgangspunkt i den kontinentale tradition, der trækker på filosofiske arbejder af tænkere som Kierkegaard, Heidegger og Merleau-Ponty. Det sker ved at præsentere primært tekster fra Laings og Kellers forståelse af personligheden som en både personlig eksistens og en kollektiv eksistens, med livsverden som baggrund. Bl.a. autenticitetsbegreb bliver diskuteret, og traditionens perspektiver på personligheden stilles over for andre dominerende forståelser af personligheden.

Anbefalet læserækkefølge: Sørensen (2009), Laing (2001), Keller (2015, 2012).

Forelæsningens pensum:

- Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (indledning). In: K. D. Keller (red.), *Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi*, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. [18 s.]
- Keller, K.D. (2015). Autenticitet. In: A. D. Sørensen og K. D. Keller (Eds.), *Psykotterapi og eksistentiel fænomenologi* (153 – 185). Aalborg Universitetsforlag. [31 s.]
- Laing, R. D. (2001). *Det spaltede selv: et eksistentielt studie i tilregnelighed og galskab*. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (pp. 13-24). Hans Reitzels Forlag. [11 s.]

- Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Amdisen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistenstænkningens historie og betydning* (pp. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. [20 s.]

8. Forelæsning: Den kritiske psykologi og dens personlighedsbegreb

2 timer v/ Sebastian Tobias-Renstrøm

Forelæsningen vil introducere kort til den kritiske psykologi som teoretisk tradition ved at fokusere på nogle af dens grundlæggende kritikker af den traditionelle psykologi samt introducere få kernebegreber. Den kritiske psykologi er en marxistisk psykologi, der forsøger at forstå mennesket som et, der forholder sig aktivt handlende til det liv, det må forsøge at få til at hænge sammen i det samfund, det lever i. Forbindelsen mellem samfundets betingelser og den person, der må forsøge at navigere i og omforme disse betingelser er et centralt tema for den kritiske psykologi. Dette er også en af den kritiske psykologis centrale kritikker af den traditionelle psykologis måde at bedrive psykologisk forskning på: I den traditionelle psykologi interesserer man sig ikke nok for, hvordan mennesket er et aktivt handlende subjekt, der kan få rådighed over de betingelser, det er sat under. Vil vi bedrive god psykologi må vi forske med de mennesker, vi interesserer os for, og sammen med dem udvikle forståelser af de problemer, som møder dem i deres dagligdag i vores samfund. Forelæsningen vil derudover udfolde personlighedsbegrebet inden for den kritiske psykologi samt demonstrere, hvordan man med fordel kan forbinde den kritiske psykologi til praksisteorier i en bred forstand.

Forslag til læserækkefølge: Jensen, Dreier, Holzkamp.

Forelæsningens pensum

- Jensen, L. M. (2014). Kritisk Psykologi. I Køppe, S. & Dammeyer, J. (Red.), *Personlighedspsykologi – en grundbog om personlighed og subjektivitet* (Kap. 10). København: Hans Reitzel. [20 s.]
- Holzkamp, K. (2013) 1 Basic Concepts of Critical Psychology (Pp 19-27) in Schraube, E. & Osterkamp, U. (Eds) *Psychology from The standpoint of the subject*, Palgrave Macmillan [9 s.]
- Dreier, O. (1999). Personal Trajectories of Participation Across Contexts of Social Practice. *Outlines* 1(1), 5-32. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gqpk/cdi_doaj_primary_oai_doaj_org_article_9af693fa40a5409e849f0df41c416c30 [26 s.]

9. Forelæsning: Kognitive aspekter af personlighedspsykologien

4 timer v/ Carsten Rønn

Forelæsningen præsenterer den kognitive tilgang til forståelsen af personligheden, bl.a. McCann og Pearlmans Constructivist Self Development Theory; A.T. Becks kognitive depressionsteori; Kelly's Personal Construct Theory og Seligmans depressionsteori. Begreber om kognitivt skema; selv-skema; learned helplessness; attributionsstil; copingstrategier; automatiske tanker; kognitive fejl mm behandles i sammenhæng med den kognitive tradition og rammesættes i deres psykologihistoriske sammenhæng. Den kognitive tilgang til personlighed er dybt inspireret af udviklingen i 1950'erne og 1960'erne indenfor kognitionspsykologi. Især får et nyt 'forskningsparadigme' indenfor kognitionspsykologi betydning for udvik-

lingen af det kognitive perspektiv i personlighedspsykologi. Forskningsparadigmet 'information processing' understreger betydningen af den måde en person tænker om sig selv og verden på for personens forestillinger og følelser og i sidste instans personens handlinger. Gennem eksempler på kognitive teorier indenfor personlighedspsykologi og relevante eksempler på kognitive teorier indenfor klinisk psykologi forsøges traditionens væsentligste bidrag til personlighedspsykologi eftervist, reflekteret og demonstreret.

Forelæsningsens pensum:

- McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. "2. Constructivist self development theory", 10-25 [15 s.]
- Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). "Chapter 7 Cognitive therapy for depression", 284-291[6 s.]. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press.
- Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68- 70 [2 s.] **(Tilgængelig via AUB)**
- Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23 [17 s.]
- Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. "1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders", 1-5 [5 s.].
- McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. "Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality", 301-312 [10 s.]
- Poulsen, H. (1972). *Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for perception og hukommelse*. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 [7 s.].
- Rønn, C. (2011). *Almen videnskabsteori for professionsuddannelserne*. København: Akademisk Forlag. "Kapitel 2 lagtagelse i kognitionspsykologien", 29-44 [15 s.].
- Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 182- 223. (Side 182-206 =24 sider)
- Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner's guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (Side 6-21 & 32-40 = 23 sider)

- Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, p 41-43. (Side 41-43 = 2 sider)

Supplerende litteratur:

- Kelly, G.A. (1955/1963). *A theory of personality The psychology of personal constructs*. New York: W.W. Norton & Company, Inc. "Chapter one Constructive Alternativism", 3- 45 [42 s.]
- Lazarus, R.S.; Folkman, S. (1987). Transactional theory and research on emotions and coping. IN *European Journal of Personality, Vol. 1, 141-169 (1987)*; s.141-144 [4 s.]

10. Forelæsning: Socialkognitive aspekter af personligheden

2 timer v/ Carsten Rønn

I et opgør med, og som en videreudvikling af, den behavioristiske forståelse af personligheden, udvikler Bandura m.fl. den socialkognitive tradition. Denne tradition medfører en ny forståelse af kognitionens betydning for vores adfærd, af indlæring og rollemodellernes betydning. Forelæsningen præsenterer traditionens centrale begreber, antagelser og forskningsresultater, ikke mindst repræsenteret ved Bandura og Rotters arbejde. Kritiske betragtninger og diskussioner præsenteres. Endelig gives eksempler fra aktuel forskning, som anvender socialkognitive forståelser. I forelæsningen relateres til Deci og Ryans Self Determination Theory (SDT) og den amerikanske teoretiker Ken Wilbers integrale teori. Herigennem rammesættes centrale psykologihistoriske, filosofiske og videnskabsteoretiske problemstillinger og refleksioner i personlighedspsykologien.

Forelæsningens pensum:

- Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004 [10 s.]
- Ewen, R.B. (2014). An introduction to theories of personality, Albert Bandura. *Social-Cognitive Theory (Chapter 16)*. (7th ed., pp. 341-360). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [19 s.] (Tilgængelig via AUB)
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604 [7 s.] <http://zorac.aub.aau.dk/login?url=https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0022473>
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. <http://zorac.aub.aau.dk/login?url=https://doi.org/10.1037/h0045925>
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist* Vol. 55, No. 1, 68-78 [10 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination theory. Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York, London: The Guilford Press. Uddrag: Chapter 1. Self-determination theory An Introduction and overview, p. 3-17. [14 s.]

- Sonne-Ragans, V. (2019). *Anvendt videnskabsteori*. København: Samfundslitteratur. Uddrag: s. 28-35; s. 235-239 [11 s.]

Supplerende litteratur:

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), 1-26.
- Bandura, A. (2023). *Social cognitive theory: An agentic perspective on human nature*. Edited and with a foreword by Daniel Cervone. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., p 27-52: 'Social modeling and psychological processes of observational learning'.
- Wilber, K. (1997). An integral theory of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*, 4, no. 1, 1997, pp. 71-92. [21 s.]

11. Forelæsning: Trækteori

4 timer ved Ane Søndergaard Thomsen

Forelæsningen diskuterer ideen om at måle og forstå personligheden på basis af et antal faktorer, herunder Big Five modellen. Dernæst præsenteres den efterfølgende kritik, der blandt andet blev kendt under navnet "person-situation debatten" fremført af blandt andre Walter Mischel. Sluttelig præsenteres trækteoriernes indarbejdning af kontekstens betydning i en Fem Faktor Teori, hvorved teorien bliver en moderne syntese.

Trækteoriene anvendes ofte i praksis, fx til rekruttering af medarbejdere, hvorfor anvendelsesperspektivet inddrages og diskuteres.

Anbefalet læserækkefølge: Ewen, Mischel, McCrae & Costa.

Forelæsningens pensum:

- Ewen, R.B. (2014). Part III. The Trait Perspective. (Chapter 12) Gordon W. Allport. *Trait Theory & (Chapter 13) Raymond B. Cattell and others. Factor-Analytic Trait Theory*. In *An introduction to theories of personality*. (7th ed., pp. 239-286). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [48 s.]
- McCrae, R.R., & Costa, P.T. (2008). The Five-Factor Theory of Personality. In O.P. John, R.W. Robins, & L.A. Pervin (Eds.), *Handbook of Personality. Theory and Research*, 3rd ed. (pp. 159-181). New York: The Guilford Press [18 s.]
- Mischel, W. (2004). Toward an integrative science of the person. *Annual Review of Psychology*, 55, 1-22, [19 s.]
<http://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.psych.55.042902.130709>

12. Forelæsning: Biologiske aspekter af personligheden

4 timer ved Ane Søndergaard Thomsen

I denne forelæsning gives en introduktion til de biologiske aspekter af personligheden. Fokus er særligt på, hvorfor og hvordan vi gennem evolutionen har udviklet individuelle forskelle, der bl.a. kommer til udtryk i vores personlighed. Kunne der være et biologisk grundlag for faktorerne i Big Five? Hvorfor er nogle mere neurotiske end andre og hvorfor eksisterer fx psykopatiske træk overhovedet? Og kan det biologiske perspektiv evt. give et perspektiv i forhold til, at nogen undersøgelser viser, at stedfædre er mere voldelige over for spædbørn end biologiske fædre?

Forelæsningen adresserer begrebet arvelighed og hvordan det IKKE er et udtryk for hverken genetisk determinisme eller reduktionisme. Et moderne biologisk perspektiv fremhæver tværtimod, at vores fænotype altid er et resultat af vores genotype i samspil med miljøfaktorer.

Forelæsningens pensum:

- Buss, D.M. (1991). Evolutionary Personality Psychology. *Annual Review of Psychology*, 42, 459-491. DOI: 10.1146/annurev.ps.42.020191.002331 [28 s.]
https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_proquest_miscellaneous_80519900
- Buss, D. M. (2009). The great struggles of life: Darwin and the emergence of evolutionary psychology. *American Psychologist*, 64(2), 140-148. DOI: 10.1037/a0013207 [8 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2009-01602-005.pdf>
- Daly, M. & Wilson, M.I. (1996). Violence against stepchildren. *Current Directions in Psychological Science*, 5(3), 77-81 [4 s.]
<https://www-istor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/pdf/20182397>
- Kozorovitskiy, Y., Hughes, M., Lee, K., & Gould, E. (2006). Fatherhood affects dendritic spines and vasopressin V1a receptors in the primate prefrontal cortex. *Nature Neuroscience*, 9(9), 1094-1095 [2 s.]
<http://www.nature.com.zorac.aub.aau.dk/neuro/journal/v9/n9/pdf/nn1753.pdf>

Supplerende læsning:

- Workman, L. & Reader, W. (2021). *Evolutionary Psychology: An Introduction* (4th ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108673044

13. Forelæsning: Narrativ identitet og socialkonstruktionisme

2 timer v/ Lennart Kiel

Forelæsningen præsenterer og diskuterer socialkonstruktionistiske perspektiver på begreberne identitet, selv og personlighed. Vi vil dernæst fokusere på Dan McAdams personlighedsteori med hovedvægt på den narrative identitet samt den nyere kobling af vikarie-rende livshistorier fremført af Dorthe Thomsen og David Pillemer.

Forelæsningens pensum:

- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological Models of Human Development. In T. Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), *International Encyclopaedia of Education*, 2nd ed., Vol 3 (pp. 1643-1647). Oxford: Pergamon Press
- Burr, V. (2015). Social constructionism. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (Second Edition), pp 222-227.
-
- McAdams, D. P. (2001). The psychology of life stories. *Review of general psychology*, 5(2), 100-122. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_pascalfrancis_primary_971701 [22 s.]
- Thomsen, D. K., & Pillemer, D. B. (2017). I know my story and I know your story: Developing a conceptual framework for vicarious life stories. *Journal of Personality*, 85(4), 464-480.

14. Forelæsning: Dynamiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Lennart Kie

Forelæsningen har fokus på kontekstuelle og dynamiske perspektiver på personligheden. Dunlop (2015) understreger at menneskets personlighed indbefatter mere end blot træk og udfolder, hvordan menneskets mål og den narrative identitet er dynamiske størrelser afhængig af konteksten og den specifikke relation. McLean og kollegaer beskriver en dynamisk proces, hvor situationelle fortællinger over tid bliver en del af selvet/den narrative identitet, som indvirker på måden, individet interagerer med omverdenen, der igen påvirker de situationelle fortællinger.

Forelæsningens pensum:

- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325.

McLean, K. C., Pasupathi, M., & Pals, J. L. (2007). Selves creating stories creating selves: A process model of self-development. *Personality and social psychology review*, 11(3), 262-278.

15. Forelæsning: Tværkulturelle perspektiver på personligheden

2 timer v/ Ane Søndergaard Thomsen

Forelæsningen præsenterer tværkulturelle forståelser af selvet. Det vil bl.a. blive diskuteret, om de forskellige personlighedspsykologiske begreber giver lige stor mening i alle kulturer.

Forelæsningens pensum:

- Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self-representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(1), 83–93 [10 s.]
<http://zorac.aub.aau.dk/login?url=http://psycnet.apa.org/journals/psp/71/1/83.pdf>
- Markus, H., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224–253 [25 s.]
<http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/rev/98/2/224.pdf>

16. Forelæsning: Opsummering og afrunding – personlighedspsykologien fra Freud til i dag

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning vil vi opsummere og afrunde personlighedspsykologi. Forelæsningens formål er at opsummere og tydeliggøre lighederne og forskellene imellem de personlighedspsykologiske perspektiver, I er blevet præsenteret for.

Forelæsningens pensum:

Intet pensum til denne forelæsning

Samlet pensumliste:

Bøger:

Ewen, R.B. (2014). An introduction to theories of personality. (7. udg.). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. Kapitel 9, 12,13, 14, 16. [I alt ca 112 s.] – **NB – I har gratis adgang til denne bog via Aalborg Universitetsbiblioteks online adgang**

Køppe, S. & Dammeyer, J. (2014). Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet. Hans Reitzels Forlag (pp. 11-24; 149-180; 181-208; 315-343) [I alt ca 93 s.]

Nedenfor dels tekster som den studerende downloader ('klikker sig til') via de markerede 'dybe link' og dels tekster som uploades til Moodle" (og som er markeret med α):

Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68-70 [2 s.] <https://psycnet.apa.org/fulltext/1979-00305-001.pdf>

Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004 [10 s.] http://www.psykologtidsskriftet.no/index.php?seks_id=28833&a=2

Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. [7 s.] <https://doi.org/10.1037/h0045925>

α Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23 [17 s.]

α Braidotti, R. (2012). *The Posthuman*. Chapter 1: Posthumanism: Life beyond the Self, s. 13-55 [38 s.]

Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self-representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(1), 83–93 [10 s.] <http://zorac.aub.aau.dk/login?url=http://psycnet.apa.org/journals/psp/71/1/83.pdf>

α Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological Models of Human Development. In T. Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), *International Encyclopaedia of Education*, 2nd ed., Vol 3 (pp. 1643-1647). Oxford: Pergamon Press [4 s.]

α Burr, V. (2015). Social constructionism. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (Second Edition), pp 222-227. [5 s]

Buss, D.M. (1991). Evolutionary Personality Psychology. *Annual Review of Psychology*, 42, 459-491. DOI: 10.1146/annurev.ps.42.020191.002331 [28 s.] <https://web-s-ebshost-com.zorac.aub.aau.dk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=b7e1786c-e8d5-4d81-a103-0297439354c1%40redis>

- Buss, D. M. (2009). The great struggles of life: Darwin and the emergence of evolutionary psychology. *American Psychologist*, 64(2), 140-148. DOI: 10.1037/a0013207 [8 s.] <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2009-01602-005.pdf>
- ☒ Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, p 41-43. (Side 41-43 = 2 s.)
- Daly, M. & Wilson, M.I. (1996). Violence against stepchildren. *Current Directions in Psychological Science*, 5(3), 77-81 [4 s.] <https://www-jstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/pdf/20182397>
- Dreier, O. (1999). Personal Trajectories of Participation Across Contexts of Social Practice. *Outlines* 1(1), 5-32. https://kjdk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_doaj_primary_oai_doaj_org_article_9af693fa40a5409e849f0df41c416c30 [26 s.]
- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325. [15 s]
- ☒ Freud, S. (1933). Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestandsdele. s. 50-67 [17 s.]
- Gammelgaard, J. (2014). Klassisk psykoanalyse, ego-psykologi og selv-psykologi. I: *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet* (Køppe, S. & Dammeyer, J., red.), s. 149-180. Kbh: Hans Reitzels Forlag. [28 s.]
- ☒ Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (pp. 29-66). Akademisk Forlag. [35 s.]
- Hindle, D., & Vaciago, S. M. (Eds.). (1999). Personality development : A psychoanalytic perspective. Introduction (pp. 1-12). Taylor & Francis Group. [8 s.]
- Holzkamp, K. (2013) 1 Basic Concepts of Critical Psychology (Pp 19-27) in Schraube, E. & Osterkamp, U. (Eds) Psychology from The standpoint of the subject, Palgrave Macmillan [9 s.]
- ☒ Igra, L. (1993). *Objektrelationer og psykoterapi*. Introduktion til Melanie Klient. Uddrag: Indledning (13-14), Melanie Klein (33-44), Psykiske strukturer (99-104). Hans Reitzels Forlag. [22 s.]
- Jensen, L. M. (2014). Kritisk Psykologi. I Køppe, S. & Dammeyer, J. (Red.), *Personlighedspsykologi – en grundbog om personlighed og subjektivitet* (Kap. 10). København: Hans Reitzel. [20 s.]

- ☒ Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (indledning). In: K. D. Keller (red.), *Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi*, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. [18 s.]
- ☒ Keller, K.D. (2015). Autenticitet. In: A. D. Sørensen og K. D. Keller (Eds.), *Psykoterapi og eksistentiel fænomenologi* (153 – 185) Aalborg Universitetsforlag. [31 s.]
- Kozorovitskiy, Y., Hughes, M., Lee, K., & Gould, E. (2006). Fatherhood affects dendritic spines and vasopressin V1a receptors in the primate prefrontal cortex. *Nature Neuroscience*, 9(9), 1094-1095 [2 s.] <http://www.nature.com.zorac.aub.aau.dk/neuro/journal/v9/n9/pdf/nn1753.pdf>
- ☒ Laing, R. D. (2001). Det spaltede selv : et eksistentielt studie i tilregnelighed og galskab. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (pp. 13-24). Hans Reitzels Forlag. [11 s.]
- ☒ Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 182-223. (Side 182-206 =24 s.)
- Markus, H., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224–253 [25 s.] <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/rev/98/2/224.pdf>
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (pp. 3–39). Academic Press. [29 s.] <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/B9780121346454500020>
- McAdams, D. P. (2001). The psychology of life stories. *Review of general psychology*, 5(2), 100-122. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cdi_pascalfrancis_primary_971701 [22 s.]
- ☒ McAdams, D.P. (2009). Chapter 1. Studying the person. In *The person. An introduction to the science of personality psychology* (5th ed., pp.2-26). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons [25 s.]
- ☒ McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. “Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality”, 301-312 [10 s.] & 321-323 [2 s.] & 328-331 [3 s.] = [alt 15 s.]
- ☒ McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. “2. Constructivist self development theory”, 10-25 [15 s.]

- α McCrae, R.R., & Costa, P.T. (2008). The Five-Factor Theory of Personality. In O.P. John, R.W. Robins, & L.A. Pervin (Eds.), *Handbook of Personality. Theory and Research*, 3rd ed. (pp. 159-181). New York: The Guilford Press [18 s.]
- McLean, K. C., Pasupathi, M., & Pals, J. L. (2007). Selves creating stories creating selves: A process model of self-development. *Personality and social psychology review*, 11(3), 262-278. [16 s.]
- α McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. Chapter 3, 5 & 6, s. 43-68; 100-151. London: The Guilford Press.] [63 s.]
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. Vaciago (Eds.), *Personality development : A psychoanalytic perspective* (pp. 138-157). Taylor & Francis Group. [18 s.]
- Mischel, W. (2004). Toward an integrative science of the person. *Annual Review of Psychology*, 55, 1-22 [19 s.] <http://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.psych.55.042902.130709>
- α Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, pp. 35-36). Hans Reitzels Forlag, København. [2 s.]
- α Poulsen, H.(1972). Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for *perception* og hukommelse. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 [7 s.].
- Ricoeur, P. (1977). The question of proof in Freud's psychoanalytical writings. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 25(4), 835-872. [31 s.]
- Rogers, C. R. (1992 [1957]). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 827–832. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1037/0022-006X.60.6.827> [7 s.]
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604 [7 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist* Vol. 55, No. 1, 68-78 [10 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination theory. Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York, London: The Guilford Press. Uddrag: Chapter 1. Self-determination theory An Introduction and overview, p. 3-17. [14 s.]

Rønn, C. (2011). *Almen videnskabsteori for professionsuddannelserne*. København: Akademisk Forlag. ”Kapitel 2 lagttagelse i kognitionspsykologien”, 29-44 [15 s.].

☐ Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press [Kapitel 5, “Operant Behavior”, pp.59-90] [31 s.]

Skinner, B.F. (1990). Can psychology be a science of mind? *American Psychologist*, 45(11), 1206-1210 [5 s.] <http://psycnet.apa.org.zorac.aub.aau.dk/journals/amp/45/11/1206.pdf>

Sonne-Ragans, V. (2019). *Anvendt videnskabsteori*. København: Samfundslitteratur. Uddrag: s. 28-35; s. 235-239 [11 s.]

☐ Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Am-disen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistenstænk-ningens historie og betydning* (pp. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. [20 s.]

Thomsen, D. K., & Pillemer, D. B. (2017). I know my story and I know your story: Developing a conceptual framework for vicarious life stories. *Journal of Personality*, 85(4), 464-480 [16 s.]

☐ Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. “1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders”, 1-5 [5 s.].

☐ Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), pp. 3–26 New York: Basic Books [23 s.]

☐ Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). “Chapter 7 Cognitive therapy for depression”, 284-291[6 s.]. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press.

☐ Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner’s guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (Side 6-21 & 32-40 = 23 s.)

Zeuthen, K. & Køppe, S. (2014). Nyere psykoanalytiske teorier. I: *Personlighedspsykologi – En grundbog om personlighed og subjektivitet* (Køppe, S. & Dammeyer, J., red.), s. 181-208. Kbh: Hans Reitzels Forlag. [25 s.]

I alt 1035 s.

SUNDHEDSPSYKOLOGI

Modultitel dansk: Sundhedspsykologi, BA-sidefag PSYK F19 (F19-29519)

Modultitel engelsk: Health Psychology

ECTS: 10

STADS-kode: HEA660016L

Placering

Forårssemester

6. semester

Modulansvarlig

Mette Kold (MK) (mkoj@ikp.aau.dk)

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Undervisere

Mette Kold (MK), (mkoj@ikp.aau.dk)

Chalotte Glintborg (CG), (cgl@ikp.aau.dk)

Patrick Karl Bender (PKB), (pbender@ikp.aau.dk)

Tia G.B. Hansen (TH), (tia@ikp.aau.dk)

Peter Clement Lund (PCL), (pclement@ikp.aau.dk)

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen (CMST) (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Hver undervisningsgang består af fire timer, hvoraf de to første timer er forelæsning, og de to sidste er seminar og øvelser. Den undervisningsansvarlige på dagen afholder også øvelser og seminarer.

Type og sprog

Sidefagsmodul/valgfag

Mål

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

Viden

- centrale og klassiske teorier om sundhedspsykologisk teori og metode
- videnskabelige sundhedspsykologiske begreber vedrørende sundhed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for sundhedspsykologi
- hvordan interaktionen mellem somatiske, fysiologiske, psykiske, kontekstuelle og kulturelle faktorer har betydning for manifestationen af symptomer, behandling, sundhedsfremme og forebyggelse.

Færdigheder

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det sundhedspsykologiske område
- at redegøre for og formidle sundhedspsykologiske problemstillinger

- at vurdere relevante tilgange til forståelse af, undersøgelse af og intervention i forhold til sundhedspsykologiske problemstillinger
- at vurdere sundhedspsykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger.

Kompetencer

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere sundhedspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af sundhedspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om sundhedspsykologi til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger
- selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Sundhedspsykologien har som speciale eksisteret i over 30 år. Dens genstandsfelt er bredt, idet dens udgangspunkt er den bio-psyko-sociale menneskeforståelse, og ofte er den også tværfaglig i sin anvendelse.

Særligt det forskningsmæssige fokus, hvor en detaljeret forståelse af de biologiske mekanismer ses i sammenhæng med de psykosociale faktorer, har været i vækst. Feltet er blevet mere komplekst, samtidig med at der kommer mere specifikke inputs til, hvordan sundhedspsykologen kan gøre en reel forskel, dels i sundhedsfremmearbejdet, dels i både fysisk og psykisk sygdomsbehandling og dels inden for rehabiliteringsområdet.

Forelæsningsrækken dækker temaerne angst, depression, stress, kroniske smerter og funktionelle lidelser. Der fokuseres på ungdommens særlige udfordringer samt på kronisk sygdomssvækkelse og alderdom. Perspektivet er gennemgående behandlingsmulighederne i den sundhedspsykologiske rammeforståelse.

Sideløbende reflekteres over den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle, og hvordan man i den professionelle rolle kan arbejde kreativt med rammerne, eksemplificeret gennem en lang række projekter og eksperimenter.

Modulet består af 12 undervisningsdage á 4 timer, i alt 48 timer. Hver kursusdag består af 2 timers forelæsning og 2 timers seminar- og/eller øvelser. Der sættes fokus på:

- Sundhedspsykologiens genstandsområde.
- Psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress i sundhedspsykologisk belysning.
- Sundhedspsykologiens behandlingsmuligheder i forhold til forskellige typer kronisk sygdom og alderssvækkelse.
- Komplekse symptom- og sygdomsbilleder og sundhedspsykologisk behandling af disse.

- At være pårørende til en symptom- eller sygdomsramt, herunder sorg og reaktioner på tab og traumer.
- Hvordan mindfulness og compassion i stadig stigende grad bruges i (sundheds)psykologien, både til sygdomsramte og til deres pårørende.
- Betydningen af underviserens / terapeutens / den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle.
- Historisk / kritisk perspektivering af sundhedspsykologien.
- Opsummering, overblik og kravene til eksamen.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
12 forelæsninger á 2 timer	24
12 seminar- og øvelsesgange á 2 timer	24
Læsning og forberedelse	182
Eksamen	40

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 12 forelæsninger á 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 12 gange á 2 timer seminar og øvelser.

Timerne ligger hver gang i umiddelbar forlængelse af forelæsninger, så de i alt 12 mødegange består af 4 timer.

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Sidefagsstuderende.

Der er samlæsning med bacheloruddannelsen i psykologi, valgfag 4.- eller 6. semester i 3 af 4 timer, i alt 8 ud af de 12 mødegange.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse	Mette Kold
2. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Angst, depression og stress i kontekst af Compassion Fokuseret Terapi	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
3. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst	Chalotte Glintborg
4. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser	Patrick Karl Bender
5. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Medikalisering og diagnosekultur – et kritisk blik	Peter Clement Lund
6. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Kroniske smerter og håndtering heraf	Mette Kold
7. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Funktionelle lidelser	Mette Kold
8. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Stigmatisering af psykiske lidelser	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
9. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Mindfulness i sundhedspsykologien	Mette Kold
10. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Selskabsdyr	Tia B.G. Hansen
11. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer	Mette Kold
12. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Et historisk og kritisk vue på sundhedspsykologien. Afslutning af forløb	Mette Kold

Eksamen

En intern skriftlig prøve i Sundhedspsykologi (Health Psychology).

Prøven er en bunden 7-dages opgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Tilladte hjælpemidler: Med visse hjælpemidler:

- De studerendes noter
- Pensum
- Andet fagligt litteratur.

Pensumramme: 1000 standardsider ikke for snævert afgrænset obligatorisk litteratur.

Sidetæl: 7-10 sider.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter efter 7-trinsskalaen.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator og censor (ekstern prøve).

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrie.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Al undervisning foregår på Aalborg Universitet, Teglgårdsplads 1 (Nordkraft), 9000 Aalborg. Det kan ikke forventes at samtlige tekster gennemgås ved forelæsningerne.

1. Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse

4 timer v/ Mette Kold

Der gives en introduktion til sundhedspsykologien – fagets genstandsområde og historie internationalt og i Danmark. Desuden vil basale begreber og sygdoms- og sundhedsmodeller blive gennemgået og sat i relation til faget.

Pensum (i alt 130 s.):

- Taylor, S.E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition), s. 14-36. New York, NY: McGraw-Hill Education. Kap. 2. The systems of the body. [22 s]
- Friis-Hasché, E. (2013). *1. Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [21 s]
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. [10 s]
- Goleman, D. & Davidson, R.J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*, s. 165-190. New York: Avery. Kap. 9. Mind, Body & Genome. [26 s]
- Prætorius, N.U. (2018). *Opgør med konkurrencestatens negative menneskesyn*. In Wold, M., & Wold, M.. *Tag etikken tilbage: markedstænkningen og dens konsekvenser*. Jensen & Dalgaard. [15 s]
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). *Interoception, contemplative practice, and health*. *Frontiers in Psychology*, 6. [25 s]
- Whitehead, P. M. (2019). *6. Existential Health Psychology*. In *Existential Health Psychology* (pp. 63-73). Palgrave Pivot, Cham. [11 s]

2. Angst, depression og stress i kontekst af Compassion Fokuseret Terapigenerelt set

4 timer v/ Cecilie Marie Schmidt Thøgersen

Angst, depressivitet og stress er steget drastisk de seneste år i DK. Det giver nedsat livskvalitet og social funktionsevne og kan generelt have en stor indvirkning på mental trivsel. Compassion er en multidimensionel kapacitet, der kan udvikles. Teoretisk trækkes der på evolutionære, socialkonstruktivistiske, kognitive og buddhistiske perspektiver. Professionelle kan gennem integration af compassion støtte personer ramt af angst, depression og stress. Forelæsningsen vil give en kort indføring i Compassion Fokuseret Terapi (CFT) samt diskuteres hvordan angst, depression og stress kan forstås og behandles i en sundhedspsykologisk ramme med udgangspunkt i CFT.

Pensum (i alt 155 s.):

- Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [16 s]
- Nielsen, T., Hougaard, E. & Rosenberg, R. (2002). *Angstens psykologi og biologi*. Kap. 1, s. 11-56. I: Hougaard, E. m.fl. *Angst & angstbehandling*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. [45 s]
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange. Om frygt og helte*. S. 179-229. Kbh.: Gyldendal. [50 s]
- Vind, L. (2018). *Compassionfokuseret terapi og træning*. I: Glintborg, C. (2018). *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag [16 sider]
- Goleman, D. & Davidson, R.J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*, s. 101-122. New York: Avery. Kap. 6. *Primed for love*. [22 s]
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. [6 s]

3. Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst

4 timer v/ *Chalotte Glintborg*

Når et menneske rammes af alvorlig sygdom, bør der ikke kun være fokus på de somatiske symptomer og følger, men også de psykologiske konsekvenser, det har at blive ramt af svær sygdom. At skulle forson sig med varigt nedsatte funktioner kan afstedkomme psykologiske reaktioner som depression, nedsat livskvalitet mm. Også de pårørende bliver potentielt hårdt ramte. Rehabiliteringspsykologien byder på helhedsorienterede forholdemåder i støtten til syge og pårørende.

Pensum (i alt 40 s.):

- Glintborg, C. (2018). *Introduktion til rehabiliteringspsykologi*. Kap. 1, s. 13-18. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [6 s]
- Glintborg, C. & Larsen, K. (2018). *Fra sygdom til sundhed – resiliensmodellen*. Kap. 3, 35-46. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [12 s]
- Thøgersen, C.M.S., Glintborg C, Hansen T.G.B. and Trettvik, J. (2022). *Psychotherapeutic Intervention for Adults With Acquired Brain Injury: A Case Study Using BackUp*. *Front. Rehabil. Sci.* 3:771416. doi: 10.3389/fresc.2022.771416 [10 s.]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). *Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review*. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216 [12 s.]

4. Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser

4 timer v/ Patrick Karl Bender

Der er en stigende bevågenhed på børn og unges mistrivsel. Problemet belyses fra forskellige perspektiver. Under temaet 'Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser', ser vi på, hvordan vi tilgår digitale spil og andre medier, og hvordan brugen af disse påvirker os. Er det godt for os at bruge digitale medier? Er det dårligt? Hvad er de sundhedsmæssige konsekvenser af digitalt mediebrug?

Pensum (i alt 29 s.):

- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current opinion in psychology*, 19, 104-108. [5 s]
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. [7 s]
- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. [6 s]

5. Medikalisering og diagnosekultur – et kritisk blik

4 timer v/ Peter Clement Lund

Hvad er medikalisering, overdiagnostik og overdetektion? Hvorfor ser vi flere diagnoser og hvad er konsekvenserne af medikalisering og diagnosticering? I første halvdel af denne forelæsning vil jeg introducere jer for svar på disse spørgsmål samt give et indblik i, hvad der driver medikaliseringen og overdiagnosticering fremad. Jeg vil desuden give jer et blik for, hvordan man kan bruge medikaliseringstesens analytisk samt – ikke mindst – rette en velbegrunderet kritik imod medikaliseringstesens og dens mulige implikationer. I anden halvdel skal vi snakke om en "fortsættelse" af medikalisering, nemlig diagnosekultur. En kultur, som er kendetegnet ved, at psykiatriske diagnoser og kategorier cirkulerer i den og ikke alene benyttes af fagpersoner (læger, psykologer, psykiatere osv.), men også af lægmænd og offentligheden, til at begribe tilværelsens problemer og menneskelig afvigelse. Men hvad indebærer det, at vi lever i en diagnosekultur? I denne forelæsning vil jeg introducere jer til begrebet, diskutere diagnosekulturens omgang med diagnoser samt kritisere den logik, som begrebet dækker over.

Pensum (i alt 77 s.):

- Jønsson, A. B. R. & Brodersen, J. (2022). Snart er vi alle patienter. Samfundslitteratur. Kap. 2: "Sundhedskultur og jagten på det evige liv", 57-77 [21 s]
- Conrad, P. (2005). The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*, 46(1), 3–14 [12 s]

- Brinkmann, S. & Petersen, A (2017). "Diagnosekultur" (s. 433-452) i Pernille Tanggaard Andersen & Michael Hviid Jacobsen (red.) *Kultursociologi og kulturanalyse*. København: Hans Reitzel. [20 s]
- Petersen, A. (2015). "Diagnoser som designet orden. Depression i præstationssamfundet" (s. 59-82) i Svend Brinkmann & Anders Petersen (red.) *Diagnoser: Perspektiver, Kritik og Diskussion*. Aarhus: Klim. [24 s]

6. Kroniske smerter og håndtering heraf

4 timer v/ Mette Kold

Mange forskellige sygdomme medfører mere eller mindre invaliderende og tilbagevendende eller kroniske smerter. Sundhedspsykologen arbejder helhedsorienteret med at understøtte stadig mere velfungerende håndteringsstrategier. Forelæsningsen gennemgår hvad og hvordan der arbejdes hermed på smertecentre i DK.

Pensum (i alt 142 s.):

- Hansen, K.E. & Kold, M. (2018). *Rehabiliteringspsykologisk behandling af kroniske smerter*. Kap 14, s. 239-262. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [24 s]
- Hansen, K. E., Brandsborg, B., Kesmodel, U. S., Forman, A., Kold, M., Pristed, R., ... & Vase, L. (2023). Psychological interventions improve quality of life despite persistent pain in endometriosis: results of a 3-armed randomized controlled trial. *Quality of Life Research*, 32(6), 1727-1744. [18 s]
- Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. [14 s]
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31. [26 s]
- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. [16 s]
- Eccleston, C. (2015). Breathing, *Embodied: The psychology of physical sensation*. Kap. 5. Oxford University Press. [44 s]

7. Funktionelle lidelser

4 timer v/ Mette Kold

Komplekse symptom- og sygdomsbilleder fylder stadig mere. I 20-50% af alle lægekonsultationer, afhængig af det lægelige speciale, konfronteres lægen med somatiske symptomer, som ikke skyldes somatisk sygdom, og hvor en ren biomedicinsk tilgang derfor kommer til kort. 6% har en funktionel lidelse, der påvirker deres livskvalitet væsentligt. En funktionel lidelse er en samlebetegnelse for en gruppe af sygdomme, hvor man er belastet af eller bekymret over fysiske symptomer, som gør det svært at fungere i dagligdagen, og hvor symptomerne ikke kan tilskrives en anden kendt og veldefineret diagnose. Man kan forstå en funktionel lidelse som en tilstand, hvor hjernen og kroppen er overbelastet og ikke fungerer

normalt. Gennem de seneste år er der blevet forsket intensivt i årsager og behandling af funktionelle lidelser. Forskningen viser blandt andet, at nogle patienter kan blive raske, og en stor del kan få en betydelig forbedret livskvalitet. Forelæsningsen gennemgår dele af forskningen og behandlingen, som den foregår i DK.

Pensum (i alt 52 s.):

- Archer, T. (2016). Physical Exercise and its Impact on Psychology. *Clinical and Experimental Psychology*, 02(02). [3 s]
- Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. *et al.* Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> [16 s]
- Herbert, B.M. & Pollatos, O. (2012). The Body in the Mind: On the Relationship Between Interoception and Embodiment. *Topics in Cognitive Science*, 4(4), 692–704. [13 s]
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. [7 s]
- Petersen, G. L., Finnerup, N. B., Colloca, L., Amanzio, M., Price, D. D., Jensen, T. S., & Vase, L. (2014). The magnitude of nocebo effects in pain: A meta-analysis: *Pain*, 155(8), 1426–1434. [13 s]

8. Stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser

4 timer v/ *Cecilie Marie Schmidt Thøgersen*

Denne forelæsning gennemgår forskellige perspektiver på stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser, og diskuterer spørgsmål som: *Hvilken rolle spiller forskellige årsagsforståelser af psykiske lidelser for stigmatiserings- og marginaliseringsprocesser? Hvilke forskelle er der mellem forskellige psykiske lidelser mht. oplevelser af stigmatisering og marginalisering? På baggrund af aktuel viden, hvordan kan stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser reduceres?*

Pensum (i alt 69 s.):

- Adu, J., Oudshoorn, A., Anderson, K., Marshall, C. A., & Stuart, H. (2023). Experiences of familial stigma among individuals living with mental illnesses: A meta-synthesis of qualitative literature from high-income countries. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 30(2), 208–233. <https://doi.org/10.1111/jpm.12869> [25 s]
- Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. [14 s.]
- Kvaale, E.P., Haslam, N., Gottdiener, W.H., 2013. The “side effects” of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33,782–794. [13 s]
- Nilsson, K.K., Kugathasan, P., & Straarup, K.N. (2016). Characteristic, Correlates and Outcomes of Perceived Stigmatization in Bipolar Disorder Patients. *Journal of Affective Disorders*, 194; 196-201. [6 s]
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. [11 s.]

9. Mindfulness i sundhedspsykologien

4 timer v/ Mette Kold

Mindfulness og compassion bruges i stadig stigende grad i (sundheds)psykologien, både i forhold til sygdomsramte og deres pårørende. De mest anvendte retninger og deres anvendelsesområder inden for psykologien gennemgås kort. Der zoomes ind på retningen Mindfulness Based Cognitive Therapy (MBCT), som især bruges i forhold til at forebygge tilbagefald af svær depression. MBCT har også dannet udgangspunkt for forløb til gruppebaserede kræfthåndteringsforløb.

Pensum (i alt 136 s.):

- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 I C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. [26 s]
- Segal, Z.V., Williams, J.M.G. og Teasdale, J.D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed), s. 11-60. New York: Guilford Press. Kap. 1. Depression casts a long shadow. Kap. 2. Why do people that have recovered from depression relapse?. Kap. 3. Developing mindfulness-based cognitive therapy. [50 s]
- Shapiro & Carlson (2017). *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions*, s. 81-97. Washington: American Psychological Association. Kap. 6. Mindfulness-based interventions for medical populations. [17 s]
- Nhat Hanh, T. Stilhed. (2016). *Stilhedens kraft i en støjende verden*, side 44-84. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. Kap. 2. Kanal NonStop Tanker. Kap. 3. Tordnende stilhed. [40 s]
- Jacob, J. A. (2016). As Opioid Prescribing Guidelines Tighten, Mindfulness Meditation Holds Promise for Pain Relief. *JAMA*, 315(22), 2385. [3 s]

10. Selskabsdyr

4 timer v/ Tia Hansen

Hvorfor har mennesker kæledyr, og hvad er de sundhedspsykologiske perspektiver? Forelæsningen foreslår en rammeforståelse og diskuterer det videnskabelige belæg for sundhedsmæssige effekter. Der rundes af med centrale temaer i aktuel international forskning samt forslag til god praksis på området.

Pensum (i alt 56 s.):

- Hansen, T. G. B. (2018). Kap. 10. Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 s.]
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. doi:10.1177/0963721411415220 [4 s.]
- Veevers, J. E. (1985). The social meaning of pets. *Marriage & Family Review*, 8(3-4), 11-30. doi:10.1300/J002v08n03_03 [20 s.]
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [11 s.]

11. Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer.

4 timer v/ Mette Kold

I terapiforskningen har man konstateret, at kvaliteten af relationen samt terapeutens nærvær er væsentlige udslagsgivende faktorer for effekt. Placeboforskningen understøtter betydningen og vigtigheden af de menneskelige møder. Deltageren på modulet får nu lejlighed til at sætte fokus på sin egen professionelle rolle og udviklingen af denne.

Pensum (i alt 37 s.):

- Shapiro & Carlson (2017). *The art and science of mindfulness: Integrating mindfulness into psychology and the helping professions*, s. 21-36. Washington: American Psychological Association. Kap. 2. The mindful therapist. [15 s]
- Terjestam, Bengtsson, & Jansson (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. [13 s]
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education: Milton* Vol. 19, Iss. 1, (Apr 2016): 33-41. [9 s]

12. Et historisk og kritisk vue på sundhedspsykologien. Afslutning af forløbet.

4 timer v/ Mette Kold

Sundhedspsykologien har oplevet skiftende bølger af popularitet, internationalt som nationalt gennem ca. fem årtier. Kritik af og forsvar for retningens beståen også i fremtiden, fremføres. Forelæsningsen slutter med en tour de force ud over modulets struktur, formål og indhold.

Pensum (i alt 45 s.):

- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. [18 s]
- Taylor, S.E. (2018). Health psychology (Tenth edition), 15. Health Psychology: Challenges for the Future, s. 312-327. New York, NY: McGraw-Hill Education. [16 s]
- Whitehead, P. M. (2019). Conclusion: 9. Caring for the Human Being—An Outline for Applied Existential Health Psychology. In *Existential Health Psychology* (pp. 99-109). Palgrave Pivot, Cham. [11 s]

Samlet litteraturoversigt:

Bøger der kan købes i FACTUM:

- Glintborg, C. (2018). *Rehabiliteringspsykologi: en introduktion i teori og praksis*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. Bogen er på i alt 309 sider. Herfra kap. 1 (s. 13-18), 3 (s. 35-46), 7 (s. 89-114), 8, (s. 115-130), 10 (s. 153-174), 14 (s. 239-262). [103 s]

I øvrigt:

- Adu, J., Oudshoorn, A., Anderson, K., Marshall, C. A., & Stuart, H. (2023). Experiences of familial stigma among individuals living with mental illnesses: A meta-synthesis of qualitative literature from high-income countries. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 30(2), 208–233. <https://doi.org/10.1111/jpm.12869> [25 s]
- Archer, T. (2016). Physical Exercise and its Impact on Psychology. *Clinical and Experimental Psychology*, 02(02). <https://doi.org/10.4172/2471-2701.1000e104> [3 s]
- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current Opinion in Psychology*, 19, 104–108. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.003> [5 s]
- Brinkmann, S. & Petersen, A (2017). "Diagnosekultur" (s. 433-452) i Pernille Tanggaard Andersen & Michael Hviid Jacobsen (red.) *Kultursociologi og kulturanalyse*. København: Hans Reitzel. [20 s]

Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. [14 s.]

- Conrad, P. (2005). The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*, 46(1), 3–14 [12 s]
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. DOI: 10.1073/pnas.2014859117 [10 s]
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 19(1), 33–41. <https://doi.org/10.1007/BF03400985> [9 s]
- Eccleston, C. (2015). *Embodied: The psychology of physical sensation*. Oxford University Press. Herfra kap. 5. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198727903.001.0001> [44 s]
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange: om frygt og helte*. Copenhagen: Gyldendal. Herfra s. 179-229. [50 s]
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). Interoception, contemplative practice, and health. *Frontiers in Psychology*, 6. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00763> [25 s]
- Friis-Hasché, E., Frostholm, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi* (2013). Kbh.: Munksgaard. Herfra Friis-Hasché, E. 1. *Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45 & Netterstrøm, B. 6. *Stress.*, s. 123-138. [37 s]
- Goleman, D., & Davidson, R. J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*. New York: Avery. Herfra kap. 6 (s. 101-122) & 9 (s. 165-190). [48 s]
- Herbert, B. M., & Pollatos, O. (2012). The Body in the Mind: On the Relationship Between Interoception and Embodiment. *Topics in Cognitive Science*, 4(4), 692–704. <https://doi.org/10.1111/j.1756-8765.2012.01189.x> [13 s]

- Hansen, K. E., Brandsborg, B., Kesmodel, U. S., Forman, A., Kold, M., Pristed, R., ... & Vase, L. (2023). Psychological interventions improve quality of life despite persistent pain in endometriosis: results of a 3-armed randomized controlled trial. *Quality of Life Research*, 32(6), 1727-1744. [18 s]
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. doi:10.1177/0963721411415220 [4 s.]
- Hougaard, E., Rosenberg, R., & Nielsen, T. (2008). Angst og angstbehandling. Hans Reitzel. Herfra del af kap. 1, s. 11-56. [45 s]
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [11 s.]
- Jacob, J. A. (2016). As Opioid Prescribing Guidelines Tighten, Mindfulness Meditation Holds Promise for Pain Relief. *JAMA*, 315(22), 2385. <https://doi.org/10.1001/jama.2016.4875> [3 s]
- Jønsson, A. B. R. & Brodersen, J. (2022). Snart er vi alle patienter. *Samfundslitteratur*. Kap. 2: "Sundhedskultur og jagten på det evige liv", 57-77 [21 s]
- Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. et al. Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> [16 s]
- Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. <https://doi.org/10.1080/19012276.2012.693727> [14 s]
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. <https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.062> [7 s]
- Kvaale, E. P., Haslam, N., & Gottdiener, W. H. (2013). The 'side effects' of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33(6), 782–794. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.06.002> [13 s]
- Markey, P. M., & Ferguson, C. J. (2017). Internet Gaming Addiction: Disorder or Moral Panic? *American Journal of Psychiatry*, 174(3), 195–196. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2016.16121341> [2 s]
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. <https://doi.org/10.1073/pnas.1010076108> [6 s]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216 [12 s.]

- Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholm, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. [16 s]
- Nhât Hanh. (2016). *Stilhed: stilhedens kraft i en støjende verden*. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag. Kap. 2. Kanal NonStop Tanker. Kap. 3. Tordnende stilhed, side 44-84. [41 s]
- Nilsson, K. K., Kugathasan, P., & Straarup, K. N. (2016). Characteristics, correlates and outcomes of perceived stigmatization in bipolar disorder patients. *Journal of Affective Disorders*, 194, 196–201. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.01.025> [6 s]
- Petersen, A. (2015). "Diagnoser som designet orden. Depression i præstationssamfundet" (s. 59-82) i Svend Brinkmann & Anders Petersen (red.) *Diagnoser: Perspektiver, Kritik og Diskussion*. Aarhus: Klim. [24 s]
- Petersen, G. L., Finnerup, N. B., Colloca, L., Amanzio, M., Price, D. D., Jensen, T. S., & Vase, L. (2014). The magnitude of nocebo effects in pain: A meta-analysis: *Pain*, 155(8), 1426–1434. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2014.04.016> [13 s]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. Herfra kap. 1, 2 & 3, side 11-60. [50 s]
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. [11 s.]
- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) [32 s]
- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. <https://doi.org/10.1177/1359105318755409> [18 s]
- Taylor, S. E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition). New York, NY: McGraw-Hill Education. Herfra kap. 2 (s. 14-36) & kap. 15 (s. 312-327). [37 s]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [13 s]
- Thøgersen, C.M.S., Glintborg C, Hansen T.G.B. and Trettvik, J. (2022). Psychotherapeutic Intervention for Adults With Acquired Brain Injury: A Case Study Using BackUp. *Front. Rehabil. Sci.* 3:771416. doi: 10.3389/fresc.2022.771416 [10 s.]
- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. <https://doi.org/10.1089/cyber.2016.0259> [6 s]
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. <https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000000445> [7 s]
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a

meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31.
<https://doi.org/10.1080/16506073.2015.1098724> [26 s]

- Veevers, J. E. (1985). The social meaning of pets. *Marriage & Family Review*, 8(3-4), 11-30. doi:10.1300/J002v08n03_03 [20 s.]
- Whitehead, P. M. (2019). *Existential Health Psychology: The Blind-spot in Healthcare*. Springer. Kap 6 (s. 63-73) & 9 (s. 99-109) <https://doi.org/10.1007/978-3-030-21355-8> [20 s]
- Wold, M. (red). (2018). Tag etikken tilbage: markedstækningen og dens konsekvenser. Jensen & Dalgaard. S. Herfra kapitlet af Prætorius, N.A. Opgør med konkurrencestatens primitive menneskesyn. [15 s]
- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2014.07.018> [16 s]

968 sider i alt.

INTRODUKTION TIL PSYKOLOGISK FORSKNINGSMETODOLOGI

Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi
Introduction to research methodology in psychology

ECTS: 5

STADS-kode: HEA660018L

Placering

6. Semester (2. Semester sidefag)

Modulansvarlig

Jaan Valsiner (jvalsiner@ikp.aau.dk)

Nik Kharlamov (nik@ikp.aau.dk)

Undervisere

Jaan Valsiner (JV) jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK) nik@ikp.aau.dk

Type og sprog

Sidefagsmodul (kursus)

Engelsk og Dansk

Mål

Viden

- *psykologiens videnskabsteoretiske egenart og forhold til øvrige videnskabelige fag samt til hverdagspsykologiske forklaringer*
- *kvalitative og kvantitative psykologiske metoder og deres historiske udvikling*
- *præmisser for anvendelse og brug af forskellige metoder*

Færdigheder

- *at reflektere over forskellige kvalitative og kvantitative forskningsmetoder og indplacere dem i forhold til videnskabsteoretiske overvejelser*
- *at kunne reflektere over etiske og juridiske begreber og problemstillinger i psykologisk forskning*
- *at forstå, fortolke og forholde sig kritisk til psykologiske metoder, undersøgelser og forskningsresultater*

Kompetencer

- *at identificere og reflektere over psykologiske forskningsmetodologiske problemstillinger*

- at udvælge, evaluere og formidle psykologiske forskningsresultater i lyset af relevante videnskabsteoretiske og forskningsmetnologiske overvejelser
- at kunne forklare og formidle forskelle mellem hverdagspsykologiske forklaringer og videnskabeligt baseret psykologisk viden

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet omfatter en indføring i grundlæggende forskningsmetnologiske principper og overvejelser i forhold til psykologisk forskning generelt og i forhold til konkrete problemstillinger. Forskellige forskningsmetnologiske tilgange diskuteres ud fra deres videnskabsteoretiske grundlag og med hensyn til forskellige psykologiske problemstillinger, typer af data, analysemetoder, resultater og fortolkning af resultater.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
3 forelæsninger á 4 timer + 6 forelæsninger á 2 timer	24
Læsning og forberedelse	74
Eksamen	37

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 9

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

2. semester sidefag (6. semester)

Deltagerforudsætninger

Ingen særlige forudsætninger.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning	4 x 45 min.	Qualitative methodology and psychological knowledge	Jaan Valsiner
2. Forelæsning	4 x 45 min.	Guided projection, introspection and extrospection in method construction	Jaan Valsiner
3. Forelæsning	4 x 45 min.	Experiment and single case analysis as qualitative methods	Jaan Valsiner
4. Forelæsning	2 x 45 min.	Udforskning af kausale forhold med kvantitative metoder	Nik Kharlamov
5. Forelæsning	2 x 45 min.	Psykometri: Måling af psykologiske egenskaber	Nik Kharlamov
6. Forelæsning	2 x 45 min.	Hypotesetestning: Fra teori til eksperiment og tilbage igen	Nik Kharlamov
7. Forelæsning	2 x 45 min.	Statistik og statistisk dataanalyse	Nik Kharlamov
8. Forelæsning	2 x 45 min.	Sampling og validitet	Nik Kharlamov
9. Forelæsning	2 x 45 min.	Hverdagspsykologi, anvendt psykologisk forskning og psykologisk praksis	Nik Kharlamov

Eksamen

En individuel ekstern skriftlig prøve i Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi (Introduction to Research Methodology in Psychology).

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Besvarelsen skal demonstrere de læringsmål, som er angivet i modulbeskrivelsen ovenfor.

Tilladte hjælpemidler:

- De studerendes noter
- Pensum
- Anden fagligt relevant litteratur.

Sidetæl: 5-7 sider.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter bestået/ikke bestået. Besvarelsen bedømmes af eksaminator og ekstern censor.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrieede.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Alle kilder er tilgængelige gennem AUB ved at sætte DOI link i søgefeltet (AUBs "perma-links" er desværre ikke at betragte som permanente) eller downloades fra kursets Moodle side. Pensum til Niks forelæsninger er angivet i den anbefalede læserækkefølge. Samlet pensum: 488 s.

1. forelæsning: Qualitative methodology and psychological knowledge

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- The methodology cycle
- Interview: 3-step analysis
- Rating scales as a graphic method

Forelæsningens pensum (44 s. i alt):

- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 3 (Methodology in the new key: The methodology cycle) and 5 (The role of methods in the methodology cycle). [27 s.]
- Wagoner, B., & Valsiner, J. (2005). Rating tasks in psychology: From static ontology to dialogical synthesis of meaning. In A. Gülerce, A. Hofmeister, I. Staeuble, G. Saunders & J. Kaye (Eds.), *Contemporary theorizing in psychology: Global perspectives* (pp. 197–213). Captus University Publications. [17 s., downloades fra Moodle]

2. forelæsning: Guided projection, introspection and extrospection in method construction

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Guided projection in method construction
- Introspection: Systematic observing of oneself
- Extrospection and autoethnography

Forelæsningens pensum (85 s. i alt):1

- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 4 (Frames of reference), 6 (Introspection as the basic method in psychological science) and 7 (Methods of extrospection: Interview, questionnaire, experiment). [30 s.]
- Kullasepp, K. (2014). Through the professional role to the world of new meanings. In S. Salvatore, A. Gennaro & J. Valsiner (Eds.), *Multicentric identities in a globalizing world* (pp. 111–132). Information Age Publishers. [22 s., downloades fra Moodle]
- Burkart, T. (2018). Dialogic introspection—A method of investigating experience. *Human Arenas*, 1, 167–190. <https://doi.org/10.1007/s42087-018-0027-5> [24 s.]
- Tsuchimoto, T. (2021). Transfer of specific moment to general knowledge: Suggestions from cultural developmental autoethnography and autoethnographic trajectory equifinality modeling. *Human Arenas*, 4, 302–310. <https://doi.org/10.1007/s42087-021-00220-3> [9 s.]

3. forelæsning: Experiment and single case analysis as qualitative methods

v/ Jaan Valsiner (engelsk)

- Experiment as a qualitative method
- Methods of movement: Walking and talking aloud
- Catalysis in education and psychology
- Systemic single case analysis

Forelæsningsens pensum (110 s. i alt):

- Wagoner, B. (2010). Remembering methodology: Experimenting with Bartlett. In A. Toomela & J. Valsiner (Eds.), *Methodological thinking in psychology: 60 years gone astray?* (pp. 145–187). Information Age Publishing. [43 s., downloades fra Moodle]
- Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology: The go-along as ethnographic research tool. *Ethnography*, 4(3), 455–485. <https://doi.org/10.1177/146613810343007> [31 s.]
- Kadianaki, I., & Zittoun, T. (2014). Catalysts and regulators of psychological change in the context of immigration ruptures. In K. Cabell & J. Valsiner (Eds.), *The catalyzing mind: Beyond models of causality* (pp. 191–207). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-8821-7_10 [17 s.]
- Valsiner, J. (2017). From methodology to methods in human psychology. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 1 (Methodology as foundation for discovery) and 2 (General epistemology of open systems). [19 s.]

4. Forelæsning: Udforskning af kausale forhold med kvantitative metoder

v/ Nik Kharlamov

- Kvalitativ og kvantitativ forskning: falsk dikotomi eller virkelig uoverensstemmelse?
- Årsager, tendenser, hypoteser, modeller
- Variabler: Uafhængige, afhængige, uønskede (støj-variabler)
- Eksperimenter, quasi-eksperimenter, korrelationsstudier, case-studier
- Det generelle begreb om validitet

Forelæsningsens pensum (40 s. i alt):

- Kirk, R. (2013). *Experimental design: Procedures for the behavioral sciences* (4. udg.). SAGE. <https://doi.org/10.4135/9781483384733> Kapitel 1: Research strategies and the control of nuisance variables. [29 s.]
- van Rooij, I. (2022). Psychological models and their distractors. *Nature Reviews Psychology*, 1, 127–128. <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00031-5> [2 s.]
- Gamble, T., Walker, I. (2016). Wearing a bicycle helmet can increase risk taking and sensation seeking. *Psychological Science*, 27(2), 289–294. <https://doi.org/10.1177/0956797615620784> [6 s.]
- Radun, I., & Lajunen, T. (2018). Bicycle helmets and the experimenter effect. *Psychological Science*, 29(6), 1020–1022. <https://doi.org/10.1177/0956797618761040> [3 s.]

5. Forelæsning: Psykometri: Måling af psykologiske egenskaber

v/ Nik Kharlamov

- Psykometri og måling
- Fænomener, faktorer, konstrukter, variabler
- Spørgeskemaer, skalaer, instrumenter
- Skalaudvikling og validering
- Konstrukt validitet og pålidelighed (reliabilitet)
- Faktor analyse og intern konsistens
- Anvendelighed af instrumenter på tværs af kontekster (sprog, kulturer, individuelle forskelle)

Forelæsningens pensum (42 s. i alt):

- Clark, L. A., & Watson, D. (2019). Constructing validity: New developments in creating objective measuring instruments. *Psychological Assessment*, 31(12), 1412–1427. <https://doi.org/10.1037/pas0000626> [16 s.]
- Flake, J. K., & Fried, E. I. (2020). Measurement Schmeasurement: Questionable measurement practices and how to avoid them. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*, 3(4), 456–465. <https://doi.org/10.1177/2515245920952393> [10 s.]
- Vedel, A., Gøtzsche-Astrup, O., & Holm, P. (2019). The Danish IPIP-NEO-120: A free, validated five-factor measure of personality. *Nordic Psychology*, 71(1), 62–77. <https://doi.org/10.1080/19012276.2018.1470553> [16 s., find og læs derudover selve den danske udgave af skalaen online]

6. Forelæsning: Hypotesetestning: Fra teori til eksperiment og tilbage igen

v/ Nik Kharlamov

- Teoretiske og statistiske hypoteser
- Udforskende (exploratory) og bekræftende (confirmatory) forskning
- Person- og gruppeniveau hypoteser
- N = 1: Case-Studier
- Generalisering og generaliserbarhed

Forelæsningens pensum (45 s. i alt):

- de Groot, A. D. (2014). The meaning of “significance” for different types of research (E.-J. Wagenmakers et al., Trans.). *Acta Psychologica*, 148, 188–194. (Original work published 1956.) <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2014.02.001> [7 s.]
- McManus, R. M., Young, L., & Sweetman, J. (2023). Psychology is a property of persons, not averages or distributions: Confronting the group-to-person generalizability problem in experimental psychology. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*, 6(3), 1–23. <https://doi.org/10.1177/25152459231186615> [23 s.]
- Nickels, L., Fischer-Baum, S., & Best, W. (2022). Single case studies are a powerful tool for developing, testing and extending theories. *Nature Reviews Psychology*, 1, 733–747. <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00127-y> [15 s.]

7. Forelæsning: Statistik og statistisk dataanalyse

v/ Nik Kharlamov

- Statistik og statistisk dataanalyse i psykologi
- Null Hypotese Signifikans Testning (NHST)
- Statistisk signifikans
- Tilfældig og ikke-tilfældig sampling
- Statistisk power og effektstørrelse
- Udfordringer ved NHST og alternativer til denne
- Meta-analyse
- Visualisering af kvantitativ data

Forelæsningens pensum (43 s. i alt):

- Hoem, J. M. (2011). Statistical significance. In M. Lovric (Ed.), *International encyclopedia of statistical science* (pp. 1468–1470). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-04898-2> [3 s.]
- Cumming, G. (2014). The new statistics: Why and how. *Psychological Science*, 25(1), 7–29. <https://doi.org/10.1177/0956797613504966> [23 s.]
- Mellenbergh, G. J. (2019). *Counteracting methodological errors in behavioral research*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-12272-0> Kapitel 2: Probability sampling. [17 s.]

8. Forelæsning: Sampling og validitet

v/ Nik Kharlamov

- Intern og ekstern validitet
- Universalitet, variation og repræsentativitet
- Psykologiens reproducerbarhedskrise
- Åben videnskab: forhåndsregistrering og åbne metoder, data og analyse
- Tvivlsomme forskningspraksisser

Forelæsningens pensum (29 s. i alt):

- Mellenbergh, G. J. (2019). *Counteracting methodological errors in behavioral research*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-12272-0> Kapitel 3: Nonprobability sampling. [7 s.]
- Wingen, T. (2022). How to start a replication crisis. *Nature Reviews Psychology*, 1, 317. <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00069-5> [1 side]
- Open Science Collaboration. (2015). Estimating the reproducibility of psychological science. *Science*, 349(6251), 943. <https://doi.org/10.1126/science.aac4716> [1 side]
- Albertyn, C. (2023). The legacy of the reproducibility crisis. *Nature Reviews Psychology*, 2, 590. <https://doi.org/10.1038/s44159-023-00236-2> [1 side]
- Munafò, M. R., Nosek, B. A., Bishop, D. V. M., Button, K. S., Chambers, C. D., Percie du Sert, N., Simonsohn, U., Wagenmakers, E.-J., Ware, J. J., & Ioannidis, J. P. A. (2017). A manifesto for reproducible science. *Nature Human Behaviour*, 1, a0021. <https://doi.org/10.1038/s41562-016-0021> [9 s.]
- Crandall, C. S., & Sherman, J. W. (2016). On the scientific superiority of conceptual replications for scientific progress. *Journal of Experimental Social Psychology*, 66, 93–99. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2015.10.002> [7 s.]
- Majid, A. (2023). Establishing psychological universals. *Nature Reviews Psychology*, 2, 199–200. <https://doi.org/10.1038/s44159-023-00169-w> [2 s.]
- Henrich, J., Heine, S. J., & Norenzayan, A. (2010). Most people are not WEIRD. *Nature*, 466, 29. <https://doi.org/10.1038/466029a> [1 side]

9. Forelæsning: Hverdagspsykologi, anvendt psykologisk forskning og psykologisk praksis

v/ Nik Kharlamov

- Hverdagspsykologi og psykologi i konkurrence og sameksistens med hinanden
- Anvendt psykologi, klinisk psykologi og akademisk psykologi
- Klinisk og statistisk forudsigelse (Meehl)

- Offentlig opfattelse af psykologisk videnskab

Forelæsningsens pensum (50 s. i alt):

- Gal, D., & Rucker, D. D. (2022) Experimental validation bias limits the scope and ambition of applied behavioural science. *Nature Reviews Psychology*, 1, 5–6. <https://doi.org/10.1038/s44159-021-00002-2> [2 s.]
- Grove, W. M. (2005). Clinical versus statistical prediction: The contribution of Paul E. Meehl. *Journal of Clinical Psychology*, 61(10), 1233–1243. <https://doi.org/10.1002/jclp.20179> [11 s.]
- Meehl, P. E. (1957). When shall we use our heads instead of the formula? *Journal of Counseling Psychology*, 4(4), 268–273. <https://doi.org/10.1037/h0047554> [6 s.]
- Lilienfeld, S. O., Sauvigné, K. C., Lynn, S. J., Cautin, R. L., Lutzman, R. D., & Waldman, I. D. (2015). Fifty psychological and psychiatric terms to avoid: A list of inaccurate, misleading, misused, ambiguous, and logically confused words and phrases. *Frontiers in Psychology*, 6, a1100. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01100> [15 s.]
- Ferguson, C. J. (2015). “Everybody knows psychology is not a real science”: Public perceptions of psychology and how we can improve our relationship with policymakers, the scientific community, and the general public. *American Psychologist*, 70(6), 527–542. <https://doi.org/10.1037/a0039405> [16 s.]
- Genlæs Kirk fra Kursusgang 4 og lav øvelser til kapitlet

I alt 488 sider.

FORMIDLING AF PSYKOLOGISK VIDEN

Communication and Dissemination of Psychological Knowledge

ECTS: 5

STADS-kode: HEA660014V

Placering

Kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester

Obl. fag på BA-sidefag (6.sem) fra og med studieordningen 2022

Modulansvarlig

Svend Brinkmann

Undervisere

Svend Brinkmann

Type og sprog

Valgfag.

Undervisningen foregår på dansk.

Mål

Viden

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

- og forståelse af kommunikations- og formidlingsteori
- og forståelse for forskellige problemstillinger knyttet til formidling af psykologisk viden
- og forståelse for forskellige mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale redskaber og metoder til formidling

Færdigheder

Den studerende skal gennem modulet opnå færdigheder i:

- at analysere forskellig målgruppers behov for psykologisk viden, og de problemstillingerne forbundet med formidling af denne viden
- at udvælge psykologisk teori og viden, der er relevant for en udvalgt målgruppe, og forholde sig kritisk til denne teori og viden
- at forbinde den udvalgte psykologisk teori og viden med relevant formidlingsteori
- at reflektere over og forholde sig kritisk til forskellige typer af kommunikation og disses muligheder og begrænsninger

Kompetencer

Den studerende skal gennem modulet opnå kompetencer til:

- selvstændigt at undersøge og analysere en målgruppes formidlingsbehov og relevante problemstillinger i tilknytning hertil
- tilrettelæggelse af et formidlingsforløb om psykologisk viden for ikke-psykologer

- anvendelse af mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale formidlingsmetoder og redskaber til at kommunikere og formidle psykologisk viden

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet har til formål at styrke psykologistuderernes refleksion over formidling af psykologisk viden og dertil knyttede problemstillinger samt brug af udvalgte formidlingsredskaber. Kurset danner en teoretisk basis for planlægning og udførelse af undervisning og formidling af psykologisk fagstof for ikke-psykologer.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 forelæsninger á 2 timer. Hver forelæsningsgang følges desuden af to seminartimer, hvilket giver 20 timer i alt.

Det forventes, at de studerende deltager aktivt i øvelser undervejs og løbende arbejder med et formidlingsprojekt i seminartimerne.

Pensum: 500 standardsider litteratur.

Deltagere

Modulet kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester og er et obligatorisk fag på BA-sidefag (6.sem).

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser
1. Introduktion til formidling af psykologisk viden Fokus på mundtlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Mundtlig formidling	Svend Brinkmann
2. Fokus på skriftlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Skriftlig formidling	Svend Brinkmann
3. Fokus på visuel formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Visuel formidling	Svend Brinkmann
4. Fokus på dialogisk formidling	Forelæsning 2 x 45 min.	Dialogisk formidling (samtaler, podcast o.lign.)	Svend Brinkmann

	Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.		
5. Afsluttende præsentationer	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Fremlæggelser og evalueringer	Svend Brinkmann

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan fx indgå kort essayskrivning, optagelse af podcast, gruppearbejde og afsluttende gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset. Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering, er der anvendt et eksamensforsøg.

Tilladte hjælpemidler: Alle skriftlige og alle elektroniske hjælpemidler. Generativ AI er ikke tilladt.

Syge- og reeksamen

Skriftlig. Prøven er individuel

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. forelæsning: Om mundtlig formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

2. forelæsning: Om skriftlig formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press.

3. forelæsning: Om visual formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

4. forelæsning: Om dialogisk formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-65).

5. forelæsning: Afsluttende præsentationer

v/ Svend Brinkmann

Der er ikke ny pensumlitteratur til denne gang, da dagen primært vil bestå af formidlingspræsentationer og evalueringer.

Samlet pensum (i alt 511 sider):

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press. [181 s.]
- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-67). [157 s.]
- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press. [173 s.]

